

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH
I ETNICZNYCH
(NR 34)
z dnia 24 lipca 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 34)

24 lipca 2025 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Wandy Nowickiej (Lewica)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- **pierwsze czytanie komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym oraz niektórych innych ustaw (druk nr 321).**

W posiedzeniu udział wzięli: **Katarzyna Lubnauer** sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Katarzyna Kownacka** dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, **Katarzyna Słowińska** główny specjalista w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego za Granicą i Miejsc Pamięci oraz **Marek Szladowski** główny specjalista w Departamencie Szkolnictwa Artystycznego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, **Ryszard Galla** doradca marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej do spraw mniejszości narodowych i etnicznych, **Grażyna Bączkowska** wicedyrektor Departamentu Mediów Publicznych Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji wraz ze współpracownikami, **Agata Łojek** specjalista do spraw badań naukowych Instytutu Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej, dr **Tymoteusz Król** pracownik Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk i członek Stowarzyszenia na rzecz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Miasta Wilamowice „Wilamowianie”, prof. dr hab. **Justyna Olko** dyrektor Centrum Zaangażowanych Badań nad Ciągłością Kulturową na Wydziale „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego, dr hab. **Tomasz Wicherkiewicz** kierownik Zakładu Polityki Językowej i Badań nad Mniejszościami na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz dr hab. **Lech Nijakowski** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski** i **Beata Machul-Telus** – sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych, **Michał Gajewski** i **Karina Parśniak** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego oraz **Dorota Zielińska-Kozarów** – specjalista do spraw analiz i informacji z Gabinetu Marszałka Sejmu.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dzień dobry państwu. Otwieram 34. posiedzenie Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Witam państwa bardzo serdecznie, zarówno posłów i posłanki, członków i członkinie naszej Komisji, jak również przedstawicieli rządu i legislatorów. Powiedziałabym nawet, że witam zwłaszcza wszystkich gości, którzy od lat czekają na to, co dzisiaj – mam nadzieję – będzie kolejnym etapem przybliżenia nas do przyjęcia ustawy o języku wilamowskim. Oczywiście ta ustawa się tak nie nazywa, ale na początku pozwalam ją sobie w ten sposób określić. Witam wszystkich państwa bardzo serdecznie. Stwierdzam kworum.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia przewiduje pierwsze czytanie komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym oraz niektórych innych ustaw (druk nr 321), który to projekt będzie uzasadniała przewodnicząca Komisji. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę, a zatem porządek dzienny uważam za przyjęty.

Informuję, że w dniu 24 kwietnia 2024 r. marszałek Sejmu skierował projekt ustawy do Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych do pierwszego czytania. Informuję, że zgodnie z art. 39 ust. 1 regulaminu Sejmu pierwsze czytanie obejmuje uzasadnienie projektu przez wnioskodawcę, debatę w sprawach ogólnych zasad projektu oraz pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy.

W imieniu wnioskodawców przedstawię uzasadnienie projektu. Proszę państwa, nie będę długo mówiła na ten temat, ponieważ – jak państwo doskonale wiedzą i pamiętają – tenże projekt ustawy pojawiał się w Komisji już kilkakrotnie, również w poprzednich kadencjach, a ostatnio

też rozmawialiśmy na ten temat, kiedy Komisja podejmowała i ostatecznie podjęła decyzję o tym, żeby był to projekt komisyjny. Parę słów uzasadnienia na pewno jest jednak niezbędnych.

Proszę państwa, językiem wilamowskim w sposób – można powiedzieć – niezagrożony czy naturalny i oczywisty przez wiele lat aż do XX w. posługiwali się mieszkańcy Wilamowic, miasteczka między Bielskiem-Białą a Oświęcimiem, które istniało od XIII w. Był to język uznany, stosowany i praktykowany na tym terenie. Niestety po II wojnie światowej Wilamowianie byli poddani represjom ze strony władz komunistycznych, w wyniku których nie mogli nie tylko stosować, eksponować i praktykować swojej kultury, ale również języka i to do tego stopnia, że ludzie bali się go używać z uwagi na możliwe i realnie grożące represje. W wyniku tego do końca XX w. język wilamowski rzeczywiście zaczął zanikać. Obecnie tym językiem posługuje się właściwie kilkadziesiąt osób w Polsce.

Trzeba też jednak zauważyć pozytywne zmiany, które się wydarzyły, jeśli chodzi o używanie języka wilamowskiego w ostatnich czasach, a właściwie w XXI w., o czym pisze w swojej opinii pani profesor Nicole Dołowy-Rybińska. Przypominam, że na posiedzeniu Komisji, podczas którego dyskutowaliśmy na temat tego, czy ma to być projekt komisyjny, padł postulat, żeby wystąpić o nową opinię. To jest właśnie ta nowa opinia. W swojej opinii pani profesor zwróciła uwagę na fakty, o których do tej pory właściwie się nie mówiło. Po pierwsze zauważyła, że nie można mówić tylko o aspektach technicznych, prawnych i formalnych, bo język jest elementem życia społecznego i pewnej kultury. To, w jaki sposób on funkcjonuje, bardzo mocno zależy od społecznego otoczenia języka. Tak się akurat dobrze złożyło, że wilamowski, mimo że jest językiem zagrożonym, co stwierdziły międzynarodowe instytucje, ma wielkich orędowników, zarówno pochodzących ze środowiska Wilamowian, jak również wielu naukowców, którzy ten język bardzo cenią i promują. Co więcej, choć właściwie nie ma żadnego wsparcia ze strony instytucji publicznych, w ostatnich latach udało się doprowadzić do tego, że daje się odnotować pozytywne zmiany, które pokazują, że jest ogromny potencjał. Jeżeli będzie wsparcie ze strony instytucji publicznych, to ten język nie zniknie z naszego porządku lingwistycznego, że tak pozwolę sobie powiedzieć. Nasi obywatele, Wilamowianie czy osoby, które chcą się tym językiem posługiwać, będą rzeczywiście miały taką możliwość, gdy będzie wsparcie ze strony instytucji publicznych.

Właśnie temu służy nasz projekt, który ma rozszerzyć obecną ustawę, przyjętą 20 lat temu, o drugi język regionalny, czyli do języka kaszubskiego dołączyłby język wilamowski. Przypominam też przy tej okazji, że Polska ratyfikowała Europejską kartę języków regionalnych lub mniejszościowych, która jest konwencją międzynarodową. Instytucje międzynarodowe nie tylko są o tym poinformowane, ale też wypowiadają się w tej sprawie w swoich okresowych raportach, przyglądając się temu, co się dzieje z językiem wilamowskim. Zanikający język, czy wilamowski, czy jakikolwiek inny, to jest bowiem ogromna strata dla kultury nie tylko polskiej, ale w ogóle dla kultury globalnej. Mamy więc tutaj również tego typu zobowiązanie, żeby Wilamowian, którzy nie tylko cieszą się wspaniałą kulturą, ale rzeczywiście robią wszystko, żeby nie pozwolić na to, aby ich język zagażał, po prostu wesprzeć narzędziami, które na pewno nie zrujnują budżetu polskiego, jeżeli uda nam się tę ustawę przeprowadzić.

Tyle, proszę państwa, tytułem uzasadnienia, dlaczego ten projekt jest potrzebny. Mam nadzieję, że dla zdecydowanej większości naszej Komisji jest ważne, że Polacy i Polki czy obywatele polscy i obywatelki polskie, którzy oprócz tego poczuwają się również do tożsamości wilamowskiej, tak językowej, jak i kulturowej, będą traktowani na równych prawach jak wszystkie inne mniejszości narodowe i etniczne w kraju, dostając narzędzia, które im się należą, do tego, żeby mogli praktykować i rozwijać swoją kulturę.

Proszę państwa, teraz już po swoim uzasadnieniu otwieram debatę w sprawie zasad ogólnych projektu ustawy. Oczywiście zgłasza się pan przewodniczący Sellin. Bardzo proszę.

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Dziękuję bardzo. To rzeczywiście jest drugie podejście w debacie nad tym projektem, żeby zmienić ustawę o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym sprzed 20 lat, dopisując właśnie wilamowski do jedyne go języka regionalnego, który dotąd w tej ustawie funkcjonuje, czyli kaszubskiego.

Z góry zapowiadam, że będę przeciwko temu projektowi ustawy, ponieważ z mnogich opinii czy ekspertyz naukowych, które otrzymaliśmy na użytek tej debaty, najbardziej przekonuje mnie opinia pani profesor Marii Katarzyny Lasatowicz z Uniwersytetu Opolskiego, która bardzo

konsekwentnie używa pojęć „dialekt wyspowy” i w ogóle „dialekt” albo „enklawa językowa” właśnie w stosunku do tego zjawiska, jakim jest coś, co nazywamy językiem wilamowskim. Krótko mówiąc, w konkluzji opinii naukowej pani profesor Lasatowicz twierdzi, że nie można mówić o istnieniu języka wilamowskiego, tylko o istnieniu dialektu. Jest to opinia dosyć obszerna. Oczywiście nie będę jej państwu przedstawiał w całości. Sądzę, że wszyscy posłowie z tymi opiniami się zapoznali, ale przypominam, co generalnie wynika z tego wywodu naukowego.

Zdaniem pani profesor Lasatowicz to, co nazywamy językiem wilamowskim, jest jednym z dialektów języka niemieckiego, który pojawił się na Śląsku, poczynając od średniowiecza, w trakcie procesu historycznego związanego z osadnictwem przybyszów z zachodu na Dolnym i Górnym Śląsku. W tym przypadku oczywiście mamy do czynienia z dialektem górnośląskim. Pani profesor przypomina, że było kilka wysp językowych wywodzących się z języka niemieckiego w Gościęcinie, Bojkowie i Kietrze. Istniała też właśnie tzw. bielska wyspa językowa, z której do dzisiaj przetrwała jedynie wyspa językowa Wilamowice. Pani profesor twierdzi, że owe niemieckie dialekty wyspowe mają ogromne znaczenie dla badań dialektologicznych, stanowiąc ważny materiał dla studiów historycznych nad dialektami, „zgodnie z zasadą, że ich oddalenie od rejonów macierzystych sprzyjało znacznie wolniejszym zmianom i utrwalaniu starych form dialektalnych”. Dla badań dialektów to zjawisko, które nazywamy językiem wilamowskim, jest bardzo interesujące. Pani profesor powołuje się też na kluczowe dzieła monograficzne dotyczące enklaw językowych na Śląsku, w tym na pracę profesora Adama Kleczkowskiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego, językoznawcy i dialektologa o międzynarodowej renomie, który na temat dialektu wilamowskiego napisał dużą monografię.

Pani profesor używa też pojęcia „etnolekt wilamowski”. Nie jestem językoznawcą, więc nie wiem, co to znaczy „etnolekt”, ale i takiego pojęcia pani profesor używa. Sama też przyznaje, że w latach 80. XX w. prowadziła badania wśród samych Wilamowian czy Wilamowiczów. Nie wiem, jaka forma jest prawidłowa, czy „Wilamowianie”, czy „Wilamowiczanie”. Twierdzi, że dialekt ten nabrał cech gwary używanej okazjonalnie tylko wśród najbliższego otoczenia i raczej w obrębie najstarszych mieszkańców.

Może odczytam tylko kilka zdań konkluzji tej opinii prawnej, które brzmią tak: „Ogromny szacunek i sympatię muszą budzić starania społeczności Wilamowian o zachowanie mowy przodków od zapomnienia. Wieloletnia działalność tamtejszego zespołu folklorystycznego przyczynia się w sposób znaczący do przybliżenia kultury, języka i tradycji starej wyspy językowej, wspaniale ubogacającej wielokulturowy obraz Śląska. Tym samym włączamy Wilamowice do grona rozsianych na terenie całej Europy Środkowo-Wschodniej dialektów wyspowych, które odegrały znaczącą rolę w tworzeniu procesów integracji językowych. Kondycja i zasięg dialektu wilamowskiego nie pozwalają na przyznanie mu statusu języka regionalnego. Ponadto zasięg, historia i użycie dialektu Wilamowice nie sprostają porównaniu do języka kaszubskiego, który dysponuje w pełnym zakresie samodzielną płaszczyzną językową w obrębie systemu fonetyczno-morfologicznego, syntaktycznego, leksykalnego, jak również prozodycznego”. To jest język naukowca. „Z tego również powodu nie można mówić w sensie językoznawczym o rewitalizacji języka wilamowskiego wobec braku systemowych struktur językowych będących jej podstawą”.

Krótko mówiąc, ta opinia wydaje mi się najbardziej przekonująca, dlatego będę przeciwko przyjęciu ustawy, która dopisuje do języka kaszubskiego, który z naukowego punktu widzenia bez wątpienia jest językiem i to z korzeniami wczesnośredniowiecznymi, czegoś, co nazywają państwo językiem wilamowskim.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję. Pani przewodnicząca Rosa, bardzo proszę.

Posel Monika Rosa (KO):

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, mamy dość jasną definicję języka regionalnego i cech, które język musi spełnić, aby uznać go za język regionalny. Są to dwie kwestie. W swojej opinii podnosi je również pani profesor Nicole Dołowy-Rybińska, na którą to opinię pozwolę sobie się powołać. Język taki jest tradycyjnie używany na terytorium danego państwa przez jego obywateli, którzy stanowią grupę licznie mniejszą od reszty ludności kraju, jak też różni się od oficjalnego języka owego państwa i nie jest jego dialektem ani językiem migrantów. W swojej opinii, która także jest długa, pani profesor udowadnia, że język wilamowski spełnia obie te przesłanki w kwestiach językowych, a także historycznych.

Wilamowski jest pewnego rodzaju fenomenem, dlatego że jeszcze niedawno moglibyśmy uznać, że jest językiem praktycznie wymarłym. Wyłącznie dzięki sile Wilamowian, którzy o to zadbali, szczególnie młodych ludzi, patrząc w perspektywie lat, możemy mówić o tym, że ten język po prostu przetrwał wbrew historii. Wbrew temu, że małe języki zawsze ulegają językom większym, społeczność lokalna zadbała o to, aby przetrwały ich historia, tożsamość i kultura, ale także język.

Wydaje się, że rolą państwa polskiego, a także nas, parlamentarzystów, jest uznać tę wolę, a także opinie naukowe, które w sposób dość precyzyjny wskazują na to, że język wilamowski spełnia definicję języka regionalnego, a zatem dopisać do ustawy tuż obok kaszubskiego właśnie wilamowski jako język regionalny. Dlaczego? Ponieważ państwo po prostu powinno chronić mniejsze języki, bo to jest jego rola, aby nie pozwolić na to, by obywatele tracili swoją tożsamość i język, w którym wychowywali się ich przodkowie. Nasza polska tradycja i kultura będą umniejszone, jeśli pozwolimy na to, aby regionalizmy po prostu gdzieś się pogubiły w tym wielkim świecie.

Dlatego wyrażam wielki szacunek dla osób, które walczyły o swój język i które przez lata nadal o niego walczą. Jako ta, która walczy o uznanie języka śląskiego, dziękuję za tę pracę. Mam nadzieję, że większość parlamentarna przychyli się do tego, aby temu małutkiemu językowi dać instrumenty, które pozwolą mu przetrwać. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję, pani przewodnicząca. Głos zabierze teraz pani posłanka Katarzyna Królak. Bardzo proszę.

Posel Katarzyna Królak (KO):

Dziękuję ślicznie. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, nie powołam się na opinie biegłych, bo moi poprzednicy już to zrobili.

Powiem tylko, że dziedzictwo kulturowe, kultura i język to nie jest zasób. To nie jest węgiel. To nie są lasy. Tym nie można zarządzać jak zasobem. Jeżeli nie pozwolimy na to, żeby język i kulturę wpisać do ustawy i pozwolić im się rozwijać, to będziemy mieli taką sytuację, jaka jest u mnie na Warmii i na Mazurach. Język mazurski został bardzo dobrze opisany i zbadany, pozostało po nim wiele nagrań, ale tego języka już nie ma. To dziedzictwo kulturowe po prostu umarło, bo to były takie czasy, że kulturą zarządzało się jak zasobem.

Jak najbardziej jestem więc za tym, byśmy jako parlamentarzyści w poczuciu odpowiedzialności właśnie za to, by pozwolić dziedzictwu kulturowemu się rozwijać, stwarzali do tego warunki. Dziękuję ślicznie.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Głos zabierze teraz doktor Tymoteusz Król. Bardzo proszę, panie doktorze.

Członek Stowarzyszenia na rzecz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Miasta Wilamowice „Wilamowianie” Tymoteusz Król:

[Wypowiedź w języku wilamowskim]

Dzień dobry. Zacząłem właśnie w języku wilamowskim. Jako przedstawiciel społeczności Wilamowian bardzo się cieszę, że podejmowana jest sprawa wpisania języka wilamowskiego do ustawy. W stu procentach zgadzam się z opinią profesor Nicoli Dołowy-Rybińskiej, co mówię jako wieloletni badacz Wilamowian i języka wilamowskiego, a także jako rodzimy użytkownik tego języka.

Natomiast chciałem powiedzieć, co jest ważne, że w przypadku nowelizacji ustawy to nie jest stworzenie niczego nowego, tylko w pewnym sensie usankcjonowanie prawne czegoś, co już jest. Dzięki temu, że zorganizowaliśmy taki typ rewitalizacji, w którym najstarsze osoby spędzały czas z najmłodszymi, językiem wilamowskim mówią dziś młodzi ludzie. Język został przekazany. Chodzi tutaj o usankcjonowanie prawne tego, co jest u nas, jak też o pokazanie Wilamowianom, że państwo polskie uznaje ich dziedzictwo kulturowe za część wielokulturowości i swojego dziedzictwa. Zakaz używania języka wilamowskiego, który został ogłoszony w 1945 r., nigdy nie został oficjalnie zniesiony. Byłoby to więc też symboliczne pokazanie tym ludziom, że państwo polskie stoi po ich stronie i wspiera ich działania. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo dziękuję. Głos zabierze teraz pan profesor Tymoteusz Wicherkiewicz. Przepraszam, tak nabazgrałam, że sama nie mogę sobie odczytać. Bardzo proszę o zabranie głosu pana profesora Tomasza Wicherkiewicza.

Kierownik Zakładu Polityki Językowej i Badań nad Mniejszościami Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Tomasz Wicherkiewicz:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Po wilamowsku zresztą nasze imiona, pana Tymoteusza i moje, brzmią bardzo podobnie, więc nie dziwię się tej pomyłce. Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo, bardzo dziękuję.

Bardzo się cieszę, że państwo z uporem i determinacją starają się o zapewnienie wilamowskiemu właściwego miejsca w uznanych strukturach języków i różnorodności językowej w naszym kraju. Pan doktor Król przedstawił punkt widzenia społeczności i rodzimego badacza, natomiast jako językoznawca i badacz wilamowskiego od 36 lat, bo tyle lat minęło od mojej pierwszej wizyty w Wilamowicach, chciałbym się odnieść do uwag pana posła Sellina.

Pozwolę sobie ponownie bardzo krytycznie odnieść się do cytowanej przez pana posła opinii pani profesor Lasatowicz. Zacznę od tego, że podczas pamiętnego spotkania na posiedzeniu sejmowej Komisji, w którym miałem możliwość występować jako adwersarz pani profesor, ustaliliśmy, co pani profesor Lasatowicz przyznała, że ostatni raz w Wilamowicach była w zeszłym wieku. W XXI w. nigdy nie pojawiła się w Wilamowicach. Badania, jak sama przyznała, robiła w latach 80. XX w., a Wilamowianie, jak zaznaczyła pani przewodnicząca Nowicka, do 1989 czy 1990 r. prawie w ogóle nie mówili o swoich rzeczywistych postawach i ideologiach językowych, a przede wszystkim o historiach związanych z ich językiem. Zatem te dane trzeba zweryfikować o lata następne. To właśnie przede wszystkim w kolejnych latach wiele się wydarzyło i powzięto liczne inicjatywy. Jest wiele faktów, które potwierdzają obecny stan i status języka wilamowskiego, który jest uważany za jeden z głównych wyznaczników tożsamości Wilamowian. Dodam jeszcze, że pani profesor Lasatowicz nie robiła w ogóle badań w Wilamowicach po urodzeniu się obecnego tu pana doktora Tymoteusza Króla, który nie jest niemowlęciem, a który właściwie przez całe swoje życie, bo od dzieciństwa, prowadzi badania i działania na rzecz języka wilamowskiego. Pani Lasatowicz nie uwzględniała w ogóle procesów, które już od dłuższego okresu zachodzą w Wilamowicach.

Odwołanie się do autorytetu wielkiego germanisty, co przyznam, profesora Adama Kleczkowskiego, który zmarł krótko po II wojnie światowej, to mniej więcej taki poziom aktualności danych, jak odnoszenie się przy klasyfikacji języków słowiańskich np. do świetnego slawisty rosyjskiego Aleksandra Hilferdinga. Ukraiński i białoruski uczony ten uważał za narzecza języka rosyjskiego, a czeski i słowacki za jeden język, który niepotrzebnie rozdzielano. Nie widział potrzeby uznawania odrębności innych języków słowiańskich niż rosyjski. Badania językoznawcze Kleczkowskiego i profesor Lasatowicz pokazują stan bardzo archaiczny, jeśli chodzi o struktury i funkcje języka wilamowskiego, które to funkcje poszerzyły się właśnie w XXI w. Widać to po liczbie publikacji, które w tej chwili istnieją i funkcjonują na rynku, w tym publikacji naukowych. Nie więcej niż miesiąc temu miałem okazję recenzować tom, w którym opublikowane zostaną teksty naukowe z zakresu lingwistyki i socjolingwistyki, a część z nich była napisana w naukowym języku wilamowskim. O tym w opinii bieżącej nie ma w ogóle wzmianki. Nie sądzę, by pani profesor Lasatowicz wiedziała o tych wydarzeniach.

Chciałem się jeszcze odnieść do porównania, które przytoczył pan poseł Sellin. Jak ma się sytuacja i status wilamowskiego w porównaniu z dobrze znanym językiem regionalnym, jakim jest kaszubski? Szanowny panie pośle, w ustawie o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym mamy cały szereg społeczności, których sytuacji językowych nie da się ze sobą porównać. Jak porównać sytuację karaimskiego z ukraińskim? Karaimski ma kilku użytkowników i jest bardzo cennym elementem dziedzictwa językowego naszego kraju, a ukraiński jest żywotnym językiem, który rozwija się nie tylko wśród mniejszości oraz w diasporze ukraińskiej w Polsce. W związku z tym bardzo często nam, socjolingwistom, trudno jest w ogóle jeden do jeden porównywać sytuacje jakichś języków. Zatem zgadzamy się, że sytuacja wilamowskiego i sytuacja kaszubskiego są diametralnie różne, co nie przeszkadza w przyznaniu im statusu, który zapewni obu językom należytą ochronę.

Tak na zakończenie dodam, że od wielu lat na posiedzeniach tego szacownego grona za każdym razem przekonuję, że forma „Wilamowianie” jest właśnie tą, którą powinniśmy stosować, ponieważ jest to forma używana przez samą społeczność.

Bardzo dziękuję za głos pani poseł. Przepraszam, ale przez złą łączność nie usłyszałem nazwiska pani posłanki z Mazur. Tak, zbyt często kulturę i dziedzictwo językowe społeczności mniejszościowych traktuje się jako zasób. To nie jest zasób, chyba że przyjmiemy bardzo szeroką definicję kapitału i zasobu językowo-kulturowego, jaką np. miał na myśli Pierre Bourdieu, ale nie jesteśmy na wykładzie akademickim. Bardzo dziękuję za możliwość wypowiedzi.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję, panie profesorze. Chciałabym tylko uzupełnić i powiedzieć, że posłanka, do której pan profesor się odnosił, to jest pani posłanka Katarzyna Królak.

Kierownik zakładu UAM Tomasz Wicherkiewicz:

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo proszę. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Jeśli nie, to może już tylko tytułem zamykania tego etapu naszego procedowania nad projektem ustawy chciałabym podzielić się z państwem bardziej osobistym komentarzem.

Przynajmniej część członków i członkiń Komisji była i jest w kontakcie ze środowiskiem Wilamowian. Sama miałam okazję, wielką przyjemność i zaszczyt uczestniczyć w otwarciu fantastycznego Muzeum Kultury Wilamowskiej w Wilamowicach. Być może nazwę je centrum kulturowym czy jakoś tak, bo nie pamiętam dokładnie, jak się nazywa, ale byłam na tych uroczystościach. Było to wspaniałe wydarzenie. Członków i członkinie Komisji oraz wszystkich państwa zapraszam i zachęcam, by to miejsce odwiedzać przy różnych okazjach. Być może kiedyś byśmy tam zrobili posiedzenie Komisji, jeśli gospodarze nas zaproszą. Chciałam też jednak wspomnieć o gronie Wilamowian, niezwykle aktywnych artystycznie, śpiewających i tańczących, którzy byli tam obecni – można powiedzieć – od przedszkola do stulatków. Wśród tego grona była też pani Helena Biba, o której chciałam wspomnieć. Bywała na posiedzeniach naszej Komisji, a była również na tym wydarzeniu. Tak bardzo chciała doczekać tego momentu, w którym teraz jesteśmy, tak bardzo o tym marzyła i oczywiście liczyła dalej na to, że uda się wilamowski uznać za język regionalny, ale niestety nie doczekała. Chciałabym jednak powiedzieć, że mam nadzieję, iż wszystkie inne osoby, zwłaszcza w wieku bardzo zaawansowanym, doczekają tego, a nam uda się w tej sprawie zrobić coś naprawdę dobrego.

Proszę państwa, tym samym stwierdzam zakończenie pierwszego czytania.

Informuję, że nie zgłoszono wniosku o przeprowadzenie wysłuchania publicznego.

Proponuję przystąpić do rozpatrzenia projektu ustawy, ale zanim to zrobimy, zgłaszam wniosek o upoważnienie Biura Legislacyjnego do wprowadzenia uwag redakcyjnych lub legislacyjnych, gdyby takie pojawiły się w czasie prac. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, to uznam, że Komisja przyjęła ten wniosek. Sprzeciwu nie słyszę.

Przechodzimy do rozpatrzenia projektu ustawy. Najpierw pochylimy się nad tytułem. Czy są uwagi do tytułu? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec tytułu? Nie słyszę.

Stwierdzam, że tytuł został rozpatrzony przez Komisję.

Przechodzimy do rozpatrzenia zmian proponowanych w art. 1, a jest ich sporo. Zmiana nr 1. Czy są uwagi do zmiany nr 1 w art. 1? Zgłasza się Biuro Legislacyjne. Bardzo proszę, pani mecenas.

Legislator z Biura Legislacyjnego Karina Parśniak:

Dzień dobry. Karina Parśniak, Biuro Legislacyjne.

Tytułem przykładu chcieliśmy zauważyć, że w ramach upoważnienia udzielonego przez Komisję dokonamy niezbędnych poprawek legislacyjno-redakcyjnych. Zmiana w art. 1 w pkt 1 jest właśnie tego rodzaju zmianą. Ze względu na to, że w większości przypadków w ustawie o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym dokonujemy punktowych zmian polegających na zamianie liczby pojedynczej „język regionalny” na mnogą „języki regionalne”, posłużymy się troszkę skróconą techniką legislacyjną, wynikającą z „Zasad techniki prawodawczej”.

Mówię o tym dlatego, że chcieliśmy państwa uczulić na to, że sprawozdanie, jakie zostanie przygotowane przez biuro i trafi na posiedzenie Sejmu na drugie czytanie, będzie

po prostu pomniejszone. Jego objętość będzie dużo mniejsza niż przedłożenia z druku nr 321. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Zdaje się, że nie przeprocedowałam zmiany nr 1, bo w tym momencie pani mecenas zabrała głos. Czy jest sprzeciw wobec zmiany nr 1?

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Tak.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo proszę, pan przewodniczący.

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Sprzeciw wynika z tego, że wprowadzamy tutaj liczbę mnogą. Będzie to już ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o językach regionalnych. Jestem za tym, żeby nadal była to ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo proszę, państwo legislatorzy.

Legislator z Biura Legislacyjnego Michał Gajewski:

Dziękuję, pani przewodnicząca. Michał Gajewski, Biuro Legislacyjne.

Chcielibyśmy zauważyć, że nie można wyrazić sprzeciwu co do artykułu. Można zgłosić jedynie poprawkę, która mogłaby polegać np. na skreśleniu tego artykułu. Niemniej musi być złożona poprawka. Zgodnie z art. 42 regulaminu Sejmu poprawka musi zostać złożona na piśmie i zawierać co najmniej jakiegokolwiek zdanie uzasadnienia. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czy pan przewodniczący składa jakąś poprawkę?

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Nie, bo znam los tej poprawki, więc odstępuję od jej złożenia.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

OK, dobrze. Czyli rozumiem, że poza tym sprzeciwem o charakterze bardziej moralnym niż formalnym...

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 1 w art. 1.

Przechodzimy do zmiany nr 2. Dzień dobry, panie pośle. Zapraszam. Pytam, czy są uwagi do zmiany nr 2 w art. 1. Czy jest sprzeciw wobec tej zmiany? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 2 w art. 1.

Przechodzimy do zmiany nr 3. Czy są uwagi do zmiany nr 3 w art. 1? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec zmiany nr 3? Dobrze. Bardzo proszę.

Legislator Michał Gajewski:

Tylko w kwestii formalnej. Tak jak już wcześniej powiedziałem, nie jest zasadne, aby pani przewodnicząca pytała o to, czy jest sprzeciw wobec zmian. Wystarczy spytać, czy są uwagi, bo jakiegokolwiek wnioski mogą padać tylko w formie poprawek. Tutaj nie ma możliwości wyrażenia sprzeciwu jako takiego.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czyli po prostu, jak nie ma uwag, to stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 3 w art. 1. Bardzo dziękuję, panie mecenasie.

Przechodzimy do kolejnej zmiany. Pytam, czy są uwagi do zmiany nr 4 w art. 1. Pani mecenas, bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Jeżeli chodzi o zmianę nr 4 w art. 1, w którym dokonujemy nowelizacji art. 19 ust. 2 i dodajemy nowy ust. 3, to tutaj mamy propozycję poprawki.

Z uwagi na to, że w lit. b proponuje się dodanie ust. 3 w art. 19, a treść tego ust. 3 odpowiada obecnemu art. 19 ust. 2 zdanie drugie, proponujemy poprawkę, która będzie polegała na skreśleniu lit. b w pkt 4 i nadaniu nowego brzmienia lit. a. Z tego względu, że nowelizacja przepisu musi polegać na jakiejś zmianie treści czy też brzmienia, to tak naprawdę nie przenosi się treści

przepisów, które są umiejscowione w innym miejscu, jak i nie nazywa się tego nowelizacją. Dlatego proponujemy poprawkę, która została ujęta w zestawieniu przesłanym do Komisji jako poprawka nr 1, ale będzie ona wymagała oczywiście przejęcia przez posła. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. To przejmę tę poprawkę. W związku z tym pytam, czy są uwagi do zmiany nr 5 wraz z zaproponowaną poprawką, którą przejęłam. Oj, tak. Przepraszam. To zmiana nr 4.

Czy są uwagi do zmiany nr 4 wraz z poprawką? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 4 w art. 1 wraz z poprawką.

Przechodzimy do kolejnej zmiany. Czy są uwagi do zmiany nr 5 w art. 1? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 5 w art. 1.

Przechodzimy do kolejnej zmiany. W związku z tym pytam Komisję, czy są uwagi do zmiany nr 6 w art. 1. Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 6 w art. 1.

Kolejna jest zmiana nr 7. Czy są uwagi do zmiany nr 7 w art. 1? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 7 w art. 1.

Kolejna jest zmiana nr 8. Czy tutaj są uwagi do zmiany nr 8 w art. 1? Tak, widzę. Pani mecenas, bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, w zmianie nr 8 w lit. a proponujemy, aby w pkt 2 po wyrazach „integracji obywatelskiej i społecznej” wykreślić przecinek i wyrazy „opartej dla” – zamiast „na” jest „dla” – „szacunku dla odrębności i różnorodności językowo-kulturowej”. Już uzasadniam, z jakiego powodu.

Przygotowana przez biuro poprawka, polegająca na wykreśleniu tych wyrazów, ma charakter prawnolegislacyjny. Zmierza ona tak naprawdę do ujednolicenia znaczenia pojęcia integracji społecznej, które zdefiniowane jest już w słowniczku ustawowym. Konsekwentnie takim też pojęciem ustawa posługuje się we wszystkich przepisach. Nie możemy więc w tym jednym miejscu wprowadzać takich odmienności. Z tego też względu przygotowaliśmy poprawkę, która w zestawieniu jest ujęta jako poprawka nr 2, a polega tylko na skreśleniu wyrazów w pkt 2 „opartej dla szacunku dla odrębności i różnorodności językowo-kulturowej”. Będzie ona wymagała przejęcia przez posła. Dziękuję bardzo.

Posel Monika Rosa (KO):

Przejmę ją.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję. Pani przewodnicząca Rosa przejmuje poprawkę. Czy są uwagi? Tak, poprawka została przejęta przez przewodniczącą Rosę. Czy są uwagi do zmiany nr 8 wraz z poprawką? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 8 w art. 1.

Kolejna jest zmiana nr 9. Cały czas jesteśmy w art. 1. Czy są uwagi do zmiany nr 9 w art. 1? Kto się zgłasza i gdzie? Nie widzę. Aha, OK. Pani mecenas, bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo. Jeżeli chodzi o zmianę nr 9, to będziemy mieli tutaj propozycję poprawki do lit. a i do dodania pkt 3a. Nadaje ona nowe brzmienie przepisowi art. 24 ust. 1 pkt 3.

Proponujemy nadać nowe brzmienie jedynie pkt 3 i ująć w nim od razu przedstawicieli społeczności posługujących się językiem kaszubskim oraz językiem wilamowskim. Pozwolę sobie przeczytać propozycję tej poprawki. Wówczas ust. 1 pkt 3 otrzymałby brzmienie: „przedstawiciele społeczności posługujących się językami, o których mowa w art. 19, w liczbie: a) dwóch przedstawicieli społeczności posługującej się językiem kaszubskim, b) jednego przedstawiciela społeczności posługującej się językiem wilamowskim”.

Poprawka ma tylko charakter legislacyjny i redakcyjny. Nie zmienia ona w żaden sposób merytoryki. Dzięki zastosowaniu tej techniki nie będziemy musieli dokonywać zmian w odesłaniach do art. 24 ust. 1 pkt 3a. To, co państwo tutaj umieścili w projekcie...

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję, pani mecenas. Przejmuję tę poprawkę. Czy są uwagi do zmiany nr 9 wraz z poprawką? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 9 w art. 1

Przechodzimy do zmiany 10. Czy są uwagi do zmiany nr 10 w art. 1? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 10 w art. 1.

Przechodzimy do zmiany nr 11. To cały czas art. 1. Czy są uwagi do zmiany nr 11 w art. 1? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 11 w art. 1.

Przechodzimy do zmiany nr 12. Czy są uwagi do zmiany nr 12 w art. 1? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 12 w art. 1.

Przystępujemy do rozpatrzenia kolejnej zmiany. Czy są uwagi do zmiany nr 13 w art. 1? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 13 w art. 1.

Przechodzimy do kolejnej zmiany. Czy są uwagi do zmiany nr 14 w art. 1? Tak, widzę. Pani legislator bardzo nieśmiało podnosi rękę, więc nie zawsze widzę. Bardzo proszę. Słuchamy.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, jeżeli chodzi o tę zmianę, to w przedłożeniu komisyjnego projektu w zmianie nr 14 nowelizacją objęty jest tylko art. 31 ust. 1, natomiast został pominięty ust. 3. Z tego też względu proponujemy, aby zmianę nr 14 uzupełnić o dodatkową nowelizację ust. 3 w art. 31. Proponujemy, aby w ust. 3 w zdaniu pierwszym po wyrazach „dotyczący sytuacji mniejszości” dodać wyrazy „oraz społeczności posługujących się językami, o których mowa w art. 19”.

Uzasadnieniem tej poprawki jest tak naprawdę objęcie nowelizacją art. 31 ust. 3, który określa zakres raportu przygotowywanego przez ministra. Obecnie przepis ten mówi tylko o raporcie dotyczącym sytuacji mniejszości w Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast już nie odnosi się do społeczności posługującej się językiem regionalnym, bo tak jest w tym momencie, a jeśli uwzględnimy język wilamowski, to językami regionalnymi. Dziękuję bardzo. Będzie wymagało to oczywiście przejęcia przez posła. To jest poprawka nr 4 w zestawieniu.

Poseł Monika Rosa (KO):

Przejmuję tę poprawkę. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Czy są uwagi do zmiany nr 14 wraz z poprawką? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 14 w art. 1 wraz z poprawką.

Przystępujemy do rozpatrzenia zmiany nr 15. Czy są uwagi do zmiany nr 15 w art. 1? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 15 w art. 1.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła cały art. 1 wraz z poprawkami.

Pani mecenas, bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Chcielibyśmy jeszcze zwrócić uwagę na jedną kwestię. W przedłożeniu w tym momencie nie jesteśmy w stanie uwzględnić ewentualnej poprawki do przepisu, który został znowelizowany w druku nr 1076, jeśli chodzi o ustawę o mniejszościach, w którym to przedłożeniu Kancelaria Sejmu zapewnia obsługę przedstawicieli społeczności mniejszości narodowych i etnicznych oraz osób posługujących się językami regionalnymi. W przypadku, gdy ta nowelizacja zostanie podpisana przez prezydenta, wówczas pewnie na etapie drugiego czytania tego projektu będzie potrzeba przygotowania poprawki, która będzie również dokonywała punktowej nowelizacji. W przepisach, które zmienialiśmy drukiem nr 1076, posługujemy się liczbą pojedynczą „język regionalny”, więc będziemy musieli dokonać wtedy poprawki, zmieniając to na „języki regionalne”, ale to na dalszym etapie prac. W tym momencie nie jesteśmy w stanie tego przygotować, bo ustawa nie jest jeszcze podpisana przez pana prezydenta. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo dziękuję, pani mecenas. Będziemy w razie czego prosili tutaj również o wsparcie.

Przechodzimy do art. 2. Czy są uwagi? Bardzo proszę, pani mecenas.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Jeżeli możemy sobie na to pozwolić, zanim przejdziemy do art. 2, to chcemy jeszcze powiedzieć, że nowelizacja z druku nr 321, jeśli chodzi o całe

to przedłożenie, niestety nie uwzględnia kilku ustaw, które znaleźliśmy w systemie prawa, a które odwołują się do ustawy o mniejszościach. W większości przypadków jest to tylko zmiana samego tytułu ustawy, a czasami zamiana liczby pojedynczej „język regionalny” na „języki regionalne”.

Chronologicznie po art. 1 proponujemy dokonać zmiany w ustawie – Prawo geodezyjne i kartograficzne. W zestawieniu poprawek to jest pozycja nr 5. Zmiana będzie tutaj polegała tylko na uwzględnieniu w tytule ustawy o mniejszościach liczby mnogiej w odniesieniu do języków regionalnych. Dziękuję bardzo. Poprawka będzie wymagała przejęcia przez posła.

Poseł Monika Rosa (KO):

Tak. Przejmuję poprawkę. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czy są uwagi do artykułu przed art. 2 wraz z poprawką? Bardzo proszę, pani mecenas.

Legislator Karina Parśniak:

To propozycja poprawki nr 5.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

OK, dobrze. Czy są uwagi do poprawki ujętej w pkt 5 w zestawieniu? Nie. Dobrze.

To w takim razie stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła poprawkę nr 5.

Przechodzimy do art. 2. Czy są uwagi do art. 2? Nie słyszę.

Stwierdzam, że... Czy pan chciał coś powiedzieć? Bardzo proszę, pan dyrektor Głowacki.

Zastępca dyrektora Departamentu Kształcenia Ogólnego Ministerstwa Edukacji Narodowej Tomasz Głowacki:

Tak. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, to zresztą w kontekście poprawek, które zostały zgłoszone przez Biuro Legislacyjne. Później, jeżeli chodzi o obwody, tam jest poprawka nr 10, gdzie państwo proponują... Wspominam o tym, bo w ustawie – Prawo oświatowe posługujemy się pojęciem społeczności posługujących się językiem regionalnym. Zwracam uwagę, że generalnie w ustawie o systemie oświaty mówimy o tym, posługując się liczbą pojedynczą, ponieważ mamy na uwadze to, że o tym, które języki są językami regionalnymi, określa ustawa o mniejszościach z 2005 r. Ewentualnie więc pozostaje do zastanowienia się kwestia, czy konieczna jest tutaj zmiana.

„Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania podejmuje działania w celu popularyzacji wiedzy o historii, kulturze” i tu zmiana polega na tym, że wyraz „języku” zmienia się na „językach”, bo mamy użycie liczby pojedynczej, czyli „języku i o tradycjach religijnych mniejszości narodowych i etnicznych”. Do tej pory mieliśmy liczbę pojedynczą, przy czym tutaj nie występuje żadna zmiana w zakresie wskazania, że mamy jakąś nową mniejszość narodową czy etniczną, bo przedłożenie dotyczy tylko nowego języka regionalnego. Zwracam na to uwagę. Natomiast tu zmienia się z „języku” na „językach”. Dalej mamy „oraz społeczności posługujących się językami regionalnymi”.

Do zastanowienia pozostawiam to, czy nie zostać przy tej propozycji, która będzie poprawką nr 10, jaka została zaproponowana przez Biuro Legislacyjne w innej już ustawie, a mianowicie w ustawie – Prawo oświatowe. Chodzi o posłużenie się wyrazami „społeczności posługujących się językiem regionalnym”. Mamy pewną systematykę w ustawie o systemie oświaty i w ustawie – Prawo oświatowe, prawda? Myślimy o różnych społecznościach, które mówią różnymi językami regionalnymi. Czy nie korzystniej byłoby użyć sformułowania „społeczności posługujących się językiem regionalnym”? A to, jaki język jest regionalnym, określa ustawa z 2005 r. To będzie język kaszubski, a w przedłożeniu język wilamowski.

Natomiast gdyby jeszcze ewentualnie wypowiedziało się tutaj Biuro Legislacyjne, bo to nie jest do końca...

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Może też bym się wypowiedziała. Oczywiście biuro jak najbardziej, z tym że, jak myślę, to by raczej nie pomogło, a raczej wprowadziło chaos, że raz jest „językami”, a raz „językiem”, prawda? Szanuję stanowisko ministerstwa, tym niemniej myślę, że chyba spójnie będzie, jeżeli będziemy stale używać tej formy. Czy pani mecenas chciałaby w tej sprawie zabrać głos? Bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Jeśli chodzi o artykuł, o którym mówimy, czyli zmianę w ustawie o systemie oświaty, to jest to po prostu przedłożenie z druku. Nie dokonywaliśmy tutaj żadnych poprawek, więc nie mamy do tego żadnych uwag. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Przechodzimy do art. 3. Czy są uwagi do zmiany nr 1 w art. 3? Tak. Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Jeśli chodzi o art. 3, to w pkt 1 w art. 15 w ust. 2 proponujemy użycie liczby mnogiej w wyrazach... Odczytam może przepis art. 15 ust. 2: „Nadawcy programów radiowych, z wyłączeniem programów tworzonych w całości w języku mniejszości narodowej lub etnicznej, lub w języku regionalnym” itd. W przedłożeniu jest użyte sformułowanie „w języku regionalnym”. Proponujemy zastąpić to sformułowanie wyrazami „w językach regionalnych”. W zestawieniu poprawek ujęte jest to jako poprawka nr 6. Ma ona jedynie charakter porządkujący. Będzie wymagała przejęcia przez posła. Dziękuję.

Poseł Adam Gomoła (niez.):

Przejmę ją.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Pan poseł Gomoła przejmuje poprawkę. Bardzo proszę. Czy są uwagi do zmiany nr 1 w art. 3 wraz z poprawką? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 1 w art. 3 wraz z poprawką.

Przechodzimy do zmiany nr 2 w art. 3. Czy są uwagi? Bardzo proszę, pani mecenas.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo. Jeszcze przed zmianą nr 2... Przepraszam, bo powinnam może od razu państwu o tym powiedzieć. W zmianie nr 1 oprócz nowelizacji art. 15 ust. 2 powinniśmy jeszcze znowelizować art. 15 ust. 4 pkt 3, a to w związku z tym, że również w owym przepisie jest mowa o języku regionalnym w liczbie pojedynczej. Chcielibyśmy to zamienić na języki regionalne w liczbie mnogiej. Poprawka ma charakter porządkujący. Jest ujęta w zestawieniu jako poprawka nr 7. Będzie wymagała przejęcia przez posła. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Przepraszam, ale żebym dobrze zrozumiała, że cofnęliśmy się jeszcze...

Legislator Karina Parśniak:

Przepraszam. Jesteśmy w zmianie nr 1 w art. 3. W pkt 1 proponujemy dodanie lit. b, która nowelizowałaby art. 15 ust. 4 pkt 3. To jeszcze dodatkowo...

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czy pan poseł Gomoła przejmie tę poprawkę?

Poseł Adam Gomoła (niez.):

Tak. Też ją przejmę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 1 w art. 3 wraz z poprawkami.

Dobrze. Teraz przechodzimy do zmiany nr 2. Czy są uwagi do zmiany nr 2 w art. 3? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 2 w art. 3.

Przechodzimy do zmiany nr 3 w art. 3. Pani mecenas, bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Jeżeli chodzi o art. 30 ust. 4a, ujęty w zmianie nr 3 w art. 3, to mamy przede wszystkim zastrzeżenia systemowe do brzmienia tego przepisu, ponieważ rozwiązanie, które zostało zaproponowane w projekcie, pozbawia dyrektorów kierujących terenowymi oddziałami spółki Telewizja Polska kompetencji w zakresie powoływania

rad programowych oddziałów, które emitują programy w językach mniejszości narodowych i etnicznych oraz w języku regionalnym. Projekt zakłada przekazanie tego uprawnienia Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji.

Takie rozwiązanie budzi jednak nasze zastrzeżenia z uwagi na to, że rady programowe oddziałów są organami opiniotwórczo-doradczymi dyrektorów oddziałów, a nie KRRiT. Zwracamy uwagę na to, że podobne zastrzeżenia do tego rozwiązania przedstawiła również KRRiT, która ma zbliżone obiekty, jeśli chodzi o to rozwiązanie. W związku z tym zaproponowaliśmy poprawkę, która przywracałaby niejako stan prawny, czyli kompetencje nadal należałyby do dyrektorów oddziałów. Oczywiście mamy przygotowaną na tę okoliczność poprawkę.

Druga część naszych zastrzeżeń co do tego przepisu dotyczy zdania drugiego, które jest proponowane w przedłożeniu w zmianie nr 3 w art. 3. Mówi ono, że prawo zgłaszania kandydatów przysługuje także Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Przewidziane już obecnie w przepisie uprawnienie organizacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługujących się językami regionalnymi jest wystarczające w tym zakresie, gdyż to ich kandydatów do rad programowych, wybierając w ogóle te składy, muszą uwzględniać dyrektorzy oddziałów. Dlatego też w naszej ocenie zapewnienie reprezentatywności mniejszości w radach programowych wydaje się wystarczające.

Zaproponowaliśmy nowe brzmienie art. 30 ust. 4a. Jest ono uwzględnione w zestawieniu jako poprawka nr 8. Będzie ona również wymagała przejścia przez posła. Dziękuję bardzo.

Posel Adam Gomoła (niez.):

Przejmę tę poprawkę, tak? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo dziękuję. Czy zatem są uwagi do zmiany nr 3 w art. 3 wraz z poprawką? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła zmianę nr 3 w art. 3 wraz z poprawką.

Przechodzimy do art. 4. Czy są uwagi do art. 4? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła art. 4.

Mikrofon jest włączony, czyli mogę mówić, tak? Dobrze. Artykuł 5. Czy są uwagi do art. 5? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła art. 5.

Artykuł 6. Czy są uwagi do art. 6? Nie ma.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła art. 6.

Przechodzimy do art. 7. Czy są uwagi do art. 7? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła art. 7.

Przechodzimy do art. 8. Bardzo proszę, pani mecenas.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Mamy propozycję po art. 7. Zanim rozpatrzymy art. 8, proponujemy jeszcze uzupełnić przedłożenie o nowelizację ustawy o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi. Zmiana będzie polegała tylko na zaktualizowaniu tytułu ustawy o mniejszościach i użyciu w nim liczby mnogiej. W zestawieniu poprawek to jest poprawka nr 9. Będzie wymagała przejścia przez posła. Dziękuję bardzo.

Posel Monika Rosa (KO):

To przejmę poprawkę. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Czy zatem są uwagi do artykułu po art. 7 wraz z poprawką? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła artykuł po art. 7 wraz z poprawką.

Przechodzimy już teraz do art. 8. Czy są uwagi do art. 8? Tak. Pani mecenas, bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo. Zadamy pytanie, korzystając z obecności strony rządowej. Jeśli chodzi o zmianę nr 8 w Prawie oświatowym, to nowelizacją objęty jest tylko art. 104 pkt 4. Nasze pytanie dotyczy tego, czy nie należałoby również zmienić art. 88 ust. 3, bo tutaj faktycznie jest forma „języka regionalnego” w liczbie pojedynczej. Czy nie należałoby tego zamienić na „języki regionalne”? Wtedy byłoby „społeczności posługujących się językami regionalnymi”. Jeżeli byłoby to możliwe, prosilibyśmy po prostu stronę rządową o potwierdzenie. Wówczas możemy przedstawić propozycję poprawki w tym zakresie.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Zastępca dyrektora departamentu MEN Tomasz Głowacki:

To konsekwentnie, jeżeli taka jest propozycja, żeby tym terminem się posługiwać, tak? Nie wnosimy uwag, zwłaszcza że to jest ustawa – Prawo oświatowe. W zasadzie tam tylko w jednym miejscu pojawia się ten termin.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję. Bardzo proszę, pani mecenas.

Legislator Karina Parśniak:

Dobrze. Dziękuję bardzo stronie rządowej za wyjaśnienia.

W takim razie prosimy, aby art. 8 uzupełnić dodatkowo o zmianę w art. 88 ust. 3 Prawa oświatowego. Pozwolę sobie odczytać tę poprawkę. Przepis brzmiałby tak, że art. 88 ust. 3 otrzymuje brzmienie: „Nie ustala się obwodów szkołom specjalnym, szkołom integracyjnym, szkołom dwujęzycznym, szkołom dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługujących się językami regionalnymi, szkołom sportowym, szkołom mistrzostwa sportowego, szkołom artystycznym, szkołom w okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz szkołom przy zakładach karnych i aresztach śledczych”.

Poprawka miałaby charakter jedynie porządkujący. Wymagałaby przejęcia przez posła. Polegałaby na zamianie liczby pojedynczej na liczbę mnogą, jeśli chodzi o języki regionalne. W zestawieniu poprawek ona jest umiejscowiona jako poprawka nr 10, przy czym tam nastąpiła mała pomyłka redakcyjna, za którą przepraszamy, bo wskazaliśmy na liczbę pojedynczą zamiast języków regionalnych. Powinny to być języki regionalne. Od razu chciałam to wyprostować poprzez odczytanie nowego brzmienia poprawki nr 10. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję, pani mecenas. Widzę, że tę poprawkę chce przejąć pan poseł Włodzisław Giziński. Bardzo proszę. Dobrze zrozumiałam? Nie. Przepraszam. To była ręka pana posła Rzepy. OK, dobrze. To pan poseł Rzepa przejmuje poprawkę. Dobrze. Powiedziałam to, co trzeba, jeżeli chodzi o artykuł.

Czy są uwagi do art. 8 wraz z poprawką? Są uwagi? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła art. 8 wraz z poprawką.

Przechodzimy do art. 9. Widzę, że tu też Biuro Legislacyjne ma uwagi. Bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Jeśli chodzi o art. 9, to przed art. 9 musimy jeszcze dodać nowelizację ustawy – Prawo zamówień publicznych. Tam również trzeba tylko skorygować tytuł ustawy i uwzględnić w nim sformułowanie „języki regionalne” w liczbie mnogiej. To jest ujęte jako poprawka nr 11 w przedstawionym zestawieniu poprawek. Poprawka będzie wymagała przejęcia przez posła. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Kto chce przejąć poprawkę?

Posel Monika Rosa (KO):

To przejmę. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Przechodzimy dalej. To była poprawka nr 11 czy nr 12? Tak, poprawka nr 11.

Czy są uwagi do poprawki nr 11 po art. 8? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła poprawkę nr 11. Kropka.

Teraz kolejne uwagi. Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Kolejna kwestia dotyczy tego, że przedłożenie z druku nr 321 nie zawiera żadnych przepisów dostosowujących ani przejściowych. Nie można niestety tak troszkę płynnie nad tym przejść i wpisać, że ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni, bo te przepisy po prostu w praktyce nie będą mogły zafunkcjonować.

Z tego też względu proponujemy poprawkę nr 12. W zestawieniu poprawek to pkt 12. Proponujemy dodać przepis, który wskazywałby moment, w którym dotacje, jakie są udzielane na podstawie art. 18 ustawy o mniejszościach na wspieranie działalności zmierzającej do zachowania i rozwoju, w części dotyczącej języka wilamowskiego byłyby przyznawane po raz pierwszy. Nie da się tego za bardzo uwzględnić już w 2025 r., więc pewnie w 2026 r., chyba że strona rządowa ma tutaj inną propozycję. Przygotowaliśmy to jako poprawkę nr 12, ale oczywiście, jeśli chodzi o rok, jesteśmy otwarci, bo to jest rozwiązanie merytoryczne. Będzie to oczywiście wymagało przejęcia przez posła. To poprawka nr 12. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Pan poseł Gomoła już się zgłosił do przejęcia tej poprawki.

Poseł Adam Gomoła (niez.):

Dziękuję. Przejmę tę poprawkę, tak?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Wszyscy się mylimy po pewnym czasie w tych formalnościach.

Poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Mam pytanie do pani dyrektor.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

W tym dokładnie momencie? Nie mogę... No dobrze. Słucham.

Poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Jeżeli mogę, to tylko pytanie, bo chciałem się dopytać o techniczną sprawę dotyczącą składania wniosków.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

To nie teraz, jeśli można. Zakończmy rozpatrywać tę poprawkę, dobrze?

Mówimy o poprawce nr 12, tak? Czy są uwagi do poprawki nr 12? Nie słyszę.

Zatem stwierdzam, że Komisja przyjęła poprawkę nr 12.

Panie pośle, teraz chciał pan...

Poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Chciałem tylko dopytać. Pytanie do pani dyrektor odnośnie do spraw technicznych.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Której pani dyrektor? Mamy jeszcze trzy artykuły do przejścia, to może...

Poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

OK, dobrze. To na koniec.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak. Zakończmy może rozpatrywać ustawę. Dobrze, czyli jesteśmy teraz przy art. 9. Skończyliśmy? Nie, dopiero teraz... Ojej.

To już teraz przechodzimy do art. 9. Widzę, że są uwagi. Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. W art. 9 proponujemy tylko poprawki o charakterze redakcyjnym i porządkującym, które są też trochę konsekwencją przyjęcia przez Wysoką Komisję poprawki nr 3 do art. 1 pkt 9 lit. a. Musimy tam zmienić odesłanie, gdyż w obecnym przedłożeniu z druku 321 w ogóle nie ma przepisów, do których się odwołuje ust. 1, a tutaj precyzyjnie wskazujemy odesłania do ustawy, żeby dokładnie określić miejsca. Poprawka nie zmienia merytorycznej treści przepisu. Będzie ona oczywiście wymagała przejęcia przez posła. Jest w zestawieniu jako poprawka nr 13. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dobrze. Dziękuję bardzo. Pani posłanka Królak zgodziła się przejąć tę poprawkę. Czy zatem są uwagi do poprawki nr 13? Nie słyszę.

Zatem stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła art. 9 wraz z poprawką.

Artykuł 10. Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Karina Parśniak:

Dziękuję bardzo. Zanim przejdziemy do przepisu o wejściu w życie, zlokalizowaliśmy jeszcze dwie kwestie, które ta ustawa powinna mieć uregulowane.

Pierwsza kwestia jest ujęta w poprawce nr 14 w zestawieniu. Dotyczy ona wniosków, które będą dopiero składane w zakresie nauki języka wilamowskiego jako języka regionalnego. W poprawce nr 14 zaproponowaliśmy pierwszy moment na rok szkolny 2026/2027. To ze względu na czas, w którym jesteśmy, jak i moment procedowania ustawy. To jest jedna sprawa.

Druga kwestia jest ujęta w poprawce nr 15. Dotyczy to tylko i wyłącznie czasowego zachowania w mocy aktów wykonawczych, czyli rozporządzenia wydanego na podstawie art. 15 ust. 4 ustawy o radiofonii i telewizji, który to przepis objęty jest nowelizacją z naszego druku nr 321. Zachodzi stąd konieczność czasowego utrzymania w mocy tego rozporządzenia, żeby nie było takiej sytuacji, że w momencie wejścia w życie ustawy rozporządzenie po prostu przestanie obowiązywać.

Tak więc są dwie poprawki nr 14 i 15. Obie będą wymagały przejęcia przez posłów. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję. Pani posłanka Królak zgodziła się przejąć obie poprawki do art. 9. Aha, jeszcze pan dyrektor chciał zabrać głos. Słucham. Bardzo proszę.

Zastępca dyrektora departamentu MEN Tomasz Głowacki:

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, resort edukacji chciałby zwrócić uwagę, że będzie trudno znaleźć wykwalifikowanych nauczycieli od roku szkolnego 2026/2027. W związku z tym, że zawód nauczyciela jest zawodem regulowanym, w ocenie resortu wprowadzenie tego języka do szkół będzie możliwe w roku szkolnym 2029/2030, czyli od 1 września 2029 r., biorąc pod uwagę cykl kształcenia do wykonywania zawodu nauczyciela języka wilamowskiego. Oczywiście bardzo pozytywnie oceniamy nieformalną działalność edukacyjną. To na pewno może wchodzić szybciej, natomiast nie w szkole. Właśnie przede wszystkim ze względu na to, że zawód nauczyciela jest regulowany, to wydaje nam się, że jesteśmy w stanie przygotować kadrę dopiero od roku szkolnego 2029/2030.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Powiem szczerze, że troszkę wydaje mi się to przesadą, jeżeli mówimy de facto o jednej szkole w Wilamowicach, bo chyba nie więcej. Tutaj zwracam się do panów ekspertów.

Członek Stowarzyszenia „Wilamowianie” Tymoteusz Król:

Jeśli mógłbym zabrać głos...

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Właśnie. Bardzo proszę, panie doktorze. Pan doktor Król.

Członek Stowarzyszenia „Wilamowianie” Tymoteusz Król:

Tak. Chciałem coś zauważyć. Może nie do końca znam przepisy, ale pragnę jednak zauważyć, że język wilamowski jest językiem, który od kilku lat jest już uczony na Uniwersytecie Warszawskim, więc jest kadra, która uczy tego języka na UW. Są też osoby, choć może nie jest ich wiele, które pracują w szkole, ucząc czegoś innego, np. języka polskiego, a jednocześnie znają język wilamowski. Myślę więc, że to raczej kwestia – powiedzmy – stworzenia programu do nauczania niż czekania, aż ktoś pójdzie po prostu na studia i skończy jakieś 5-letnie, a nie mamy też jakby specjalnych studiów dla języka wilamowskiego. To, że ktoś jest nauczycielem, ma uprawnienia i zna język wilamowski, jest wystarczającą kwalifikacją. Takie osoby można by znaleźć, bo one są.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak. Pani przewodnicząca Rosa ma pytanie.

Poseł Monika Rosa (KO):

Czy jest jakaś formuła certyfikacji znajomości języka wilamowskiego? Rozumiem, że musi być formalne potwierdzenie znajomości języka. To jest w jakimś sensie okres przejściowy, stąd moje pytanie. Tak samo mieliśmy dylematy przy języku śląskim, jeśli taka ustawa byłaby przyjęta, czy po prostu mogłaby się odbyć jakaś forma certyfikacji przez wskazaną organizację.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Jeszcze profesor Wicherkiewicz zgłosił się do zabrania głosu. Może też przy okazji odpowie. Nie wiem, kto miałby udzielić odpowiedzi na to pytanie, bo ministerstwo...

Kierownik zakładu UAM Tomasz Wicherkiewicz:

Pośrednio mogę udzielić odpowiedzi, jeśli można, dlatego że – tak jak wspomniał doktor Król – język wilamowski nie tylko od kilku lat jest nauczany na UW, ale był również certyfikowany. Pani profesor Olko może mnie poprawić, ale odbyła się przynajmniej jedna runda certyfikacji. W szkole w Wilamowicach języka wilamowskiego uczyła wykwalifikowana anglistka, która jest również użytkowniczką języka wilamowskiego. Myślę, że na pewno UW może podjąć się certyfikacji. Jeśli byłoby to lepsze, może to robić wspólnie z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza. Prawda, pani profesor?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czy pani profesor Olko chciałaby zabrać głos? Aha, OK. Jak rozumiem, głos już został wyrażony. Proszę państwa, szanuję dylematy i jakieś ostrożnościowe uwagi ze strony pana dyrektora z Ministerstwa Edukacji Narodowej. Słucham?

Zastępca dyrektora departamentu MEN Tomasz Głowacki:

To jest uwaga kierownictwa.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

No tak, oczywiście, że kierownictwa. Rozumiem, że pan nie wypowiada się tutaj prywatnie.

Tym niemniej z tego, co nam wiadomo, to po pierwsze jest środowisko i jest baza wystarczająca do tego, żeby ten przedmiot wprowadzić wcześniej. Pułap 2029 r. to jest zupełnie jakiś księżycowy. Nawet przy słusznej ostrożności wydaje mi się, że lepiej sobie jednak postawić ambitniejszy cel do zrealizowania, np. taki, jaki tutaj został zaproponowany przez Biuro Legislacyjne. W razie czego wiemy, że jeżeli coś się nie uda, to zawsze wtedy można akurat – że tak powiem – ten termin przesunąć, gdy są argumenty, które to usprawiedliwią, prawda? Takie rzeczy się zdarzają, że się nie dotrzymuje terminów. Mamy z nimi na co dzień do czynienia. Myślę, że w razie czego możemy ambitniej do tego podejść.

W związku z tym wracam do poprawek, bo ich nie przegłosowaliśmy. OK, czyli przechodzimy w takim razie dalej. Optowałabym jednak tutaj za tym...

Pytam państwa, czy są uwagi do poprawek nr 14 i 15, które zgodziła się przejąć pani posłanka Królak. Czy do tego są jeszcze jakieś inne uwagi? Nie słyszę.

Zatem uznaję, że przyjmujemy art. 9 wraz z poprawkami. Potraktować poprawki jako oddzielne, tak? Poprawki nr 14 i 15 zostały przyjęte. Dobrze.

W takim razie teraz art. 10. Mam dobrą wiadomość, że to ostatni artykuł. Czy są uwagi do art. 10? Nie słyszę.

Zatem stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła art. 10. Tym sposobem doszliśmy do końca. Teraz musimy przyjąć...

Nie rozumiem. Czy pani Olko chciałaby zabrać głos? O co chodzi? Tak, wiem, ale dobrze.

Przystępujemy zatem oczywiście do głosowania nad całością projektu ustawy wraz z przyjętymi poprawkami.

Kto z państwa posłów i posłanek jest za przyjęciem całości ustawy wraz z przyjętymi poprawkami? Ręka w górę. Tak, głosujemy ręcznie, czyli tradycyjnie. Kto z państwa jest przeciw przyjęciu ustawy wraz z przyjętymi poprawkami? Kto się wstrzymał? Nie widzę. A zatem, panie sekretarzu, proszę podać wyniki.

Sekretarz Komisji Andrzej Kniaziowski:

Głosowało 12 posłów. Za – 10, przeciw – 2, żaden nie wstrzymał się od głosu.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo dziękuję wszystkim państwu. Oczywiście to jeszcze nie koniec, ale bardzo się cieszę, że udało się przeprowadzić projekt w naszej Komisji. Nie robimy tego często. W związku z tym przepraszam za mniej płynne procedowanie, ale może częściej będziemy to robić, bo tak nam dobrze idzie wprowadzanie ustaw, a wtedy będzie płynniej.

Teraz stwierdzam, że Komisja przyjęła sprawozdanie o projekcie ustawy.

Przystępujemy do wyboru posła sprawozdawcy bądź posłanki sprawozdawczynie.

Poseł Monika Rosa (KO):

Chciałabym zgłosić panią przewodniczącą Wandę Nowicką.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak? Czy są inne kandydatury? Nie ma. Wyrażam zgodę. W takim razie bardzo dziękuję. Czy jest sprzeciw? Nie ma. Dziękuję bardzo.

Tym samym już kończymy procedowanie. Zamykam posiedzenie Komisji.

Doradca marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej do spraw mniejszości narodowych i etnicznych Ryszard Galla:

Pani przewodnicząca, jeszcze chciałbym o coś zapytać.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dobrze. To nie zamykamy posiedzenia, tylko zamykamy ten punkt, więc jak już państwo muszą lecieć do innych zajęć, to trudno. Musimy się z tym pogodzić. Dziękuję wszystkim za obecność.

Doradca marszałka Sejmu Ryszard Galla:

Pani przewodnicząca, bardzo krótko. Chciałbym pogratulować procedowania w pierwszym czytaniu projektu nowelizacji ustawy.

Natomiast wczytując się w projekt ustawy i w propozycje poprawek, chciałbym zwrócić uwagę na jedną rzecz. Legislatorzy wskazują, aby wykreślić w artykule dotyczącym KRRiT czy udziału w radach programowych... Chciałbym poprosić, aby państwo się nad tym zastanowili, żeby nie wykreślać możliwości zgłaszania kandydatów do rad programowych przez KWRiMNiE, ponieważ mówimy tutaj o radach programowych w ośrodkach regionalnych, ale pamiętamy także, że środowisko mniejszości bardzo mocno zabiega o swój udział i uczestnictwo w ośrodkach ogólnokrajowych. Właściwa do takiego zgłaszania jest tutaj jednak komisja wspólna, a szczególnie jej strona mniejszościowa. Nie przesądzam. Natomiast chciałbym poprosić o to, aby skonsultować to też ze stroną mniejszościową przed drugim czytaniem, a jeśli ewentualnie byłaby tutaj zgoda, to żeby wprowadzić taką poprawkę, która by jednak pozwoliła na to, aby strona mniejszościowa miała też możliwość zgłaszania kandydatów na tym poziomie ogólnokrajowym.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Ale mniejszości mają możliwość. To jest szersze pojęcie, bo mówimy o wszystkich mniejszościach, w tym tych, które są w komisji wspólnej. To jest jedna rzecz. A druga rzecz jest taka, jeśli chodzi o KWRiMNiE... Przypominam, że rządy się zmieniają, są różne podejścia i stanowisko komisji wspólnej też może ulegać istotnym zmianom, niekoniecznie zawsze korzystnym dla mniejszości, z czym mieliśmy do czynienia. Myślę w związku z tym, żeby jednak to uprawnienie pozostało w rękach mniejszości, zarówno tych w ramach KWRiMNiE, jak i tych poza ramami komisji wspólnej. Dyskutowaliśmy też o tym, więc jakby...

Doradca marszałka Sejmu Ryszard Galla:

Niemniej jednak bardzo proszę...

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak naprawdę nie widzę właściwie uzasadnienia, dlaczego akurat jeszcze dawać dodatkowe ciało... To jest mnożenie bytów.

Doradca marszałka Sejmu Ryszard Galla:

Pani przewodnicząca, to nie, że dawać, ponieważ to uprawnienie jest zapisane obecnie...

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

No to właśnie jest, bo mniejszości mają to uprawnienie, prawda? Pani mecenas, proszę powiedzieć, czy się myślę. Bardzo proszę, żeby uspokoić...

Legislator Karina Parśniak:

Powiem tylko, że zgodnie z obecnym brzmieniem przepisu wszystkie organizacje mniejszości i społeczności posługujących się językiem regionalnym mają takie prawo. Dyrektorzy uwzględniają ich kandydatów. Tak wynika z brzmienia przepisu. Jaka jest praktyka? Biuro Legislacyjne nie jest w stanie powiedzieć, jak ten przepis jest realizowany w praktyce. Dziękuję bardzo.

Doradca marszałka Sejmu Ryszard Galla:

W związku z tym, pani przewodnicząca, dobrze by jednak było to skonsultować ze stroną mniejszościową przed drugim czytaniem.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Oczywiście. Proszę konsultować ze stroną mniejszościową. Jasna sprawa. Chodzi o to, żeby mniejszości też były usatysfakcjonowane.

Dobrze. To teraz pan poseł Rzepa. Potem pani profesor Olko jeszcze ma głos. Bardzo proszę.

Poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Dobrze. Mam tylko pytanie do pani dyrektor Katarzyny Kownackiej, patrząc na to, jaką mamy legislację i jaki mamy czas. Kiedy możemy ewentualnie dobić do finału? Chciałem zapytać, czy z pani punktu widzenia istnieje możliwość, żeby jeszcze wziąć udział w naborach na rok przyszły. Kiedy musiałoby się wszystko zakończyć, żeby te organizacje mogły jeszcze skorzystać z naborów na 2026 r.?

Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Katarzyna Kownacka:

Panie pośle, nie jestem w stanie precyzyjnie odpowiedzieć na to pytanie, ponieważ jesteśmy w zasadzie na finale procedowania. Czekamy jeszcze na ostatnie poprawki do regulaminu ofert i informacji ministra, które regulują tryb przyznawania dotacji stronie mniejszościowej. Natomiast planowaliśmy ogłosić to jak najszybciej, bo zależy na tym stronie mniejszościowej. Trudno jednak też powiedzieć, jak długo ta zmiana będzie procedowana. Druga rzecz jest taka, że – tak jak mówię – ocena skutków regulacji (OSR) z ubiegłego roku... Trudno wskazać, jakie będą potrzeby. Jesteśmy jeszcze na takim etapie, że budżet państwa na przyszły rok nie jest ustalony, więc ta zmiana, którą państwo procedują, nie była uwzględniana. W OSR nie ma wskazań na konkretne kwoty, które byłyby potrzebne, żeby uwzględnić te wnioski. Należy też mieć na uwadze to, że w ubiegłym roku i w tym roku były przeprowadzane drugie nabory, więc tak naprawdę trudno mi odpowiedzieć na pana pytanie.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Teraz pani profesor Olko. Bardzo proszę.

Dyrektor Centrum Zaangażowanych Badań nad Ciągłością Kulturową Uniwersytetu Warszawskiego Justyna Olko:

Dzień dobry. Szanowna pani przewodnicząca, szanowna Komisjo, dziękuję za udzielenie głosu. Chciałam jeszcze zabrać głos w kontekście języka wilamowskiego.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Przepraszam. Prosimy, by mówić troszkę głośniej, bo pani głos zanika, więc albo pani bliżej...

Dyrektor centrum UW Justyna Olko:

Bardzo dziękuję za możliwość zabrania głosu. W nawiązaniu do problematyki języka wilamowskiego chciałam bardzo serdecznie zaprosić panią przewodniczącą i członków Komisji na ważne wydarzenie. W dniach 25–27 września w Wilamowicach odbędzie się inauguracja finansowanego przez Komisję Europejską, a koordynowanego przez UW projektu „Fostering Linguistic Capital” (FOSTERLANG). Zajmujemy się w nim wspieraniem różnicowanego kapitału językowego w Europie. W projekcie biorą aktywny udział Wilamowianie, a ważne miejsce zajmuje w nim język wilamowski. Partnerami tego wydarzenia są tak duże i ważne organizacje jak Linguapax International czy European Language Equality Network (ELEN). W sobotę 27 września odbędzie się druga wilamowska konferencja naukowa, gdzie zainteresowane osoby będą miały okazję zapoznać się z aktualnymi postępami w zakresie badań nad językiem wilamowskim i kulturą wilamowską w odniesieniu do aktualnych nurtów w nauce światowej. Formalne zaproszenia pozwolimy sobie przesłać w niedługim czasie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo dziękuję w imieniu Komisji za zaproszenie. Sugerowałabym również może rozszerzenie zaproszeń, mianowicie żeby skierować je do komisji wspólnej i do pana pełnomocnika Galli, jak również do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Gdyby nie stawił się sam niedawno powołany pan minister Kierwiński, to może wysłałby np. ministra Szymańskiego, co chyba by nie zaszkodziło, żeby podnieść rangę, jeżeli państwo oczywiście uważają

to za stosowne. To nie jest żadne – że tak powiem – polecenie, ale może warto pomyśleć jeszcze o innych resortach. Może również ktoś z Ministerstwa Edukacji Narodowej byłby zainteresowany tym, żeby wziąć udział w tak ważnym wydarzeniu. Ze strony Komisji bardzo serdecznie dziękuję jednak za zaproszenie.

Proszę państwa, jeżeli nie ma więcej uwag, komentarzy, pytań i wniosków, to już ostatecznie zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję wszystkim państwu za udział. Do zobaczenia kolejnym razem.